

Du kan bety en stor forskjell i et lite menneskes liv.

Ellen Anker Storset

UTDRAG FRA BOKEN: VONDT I MAGEN

lese boken sammen med barna. Kanskje tar det sju ganger med høytlesning før reaksjonen du hadde en magesfølelse på kommer, sier Erle S. Sellevåg.

Hun oppfordrer oss til å bruke stillheten.

– Voksne har en tendens til å plapre i vei for å fylle det ubehagelige tomrommet. Selv fagfolk sliter med å takle når en samtale stopper opp. La tausheten jobbe for deg. Du kan si: «Du ble så tankefull nå.» Eller: «Nå ser jeg at du har det vanskelig.»

– Har du vist barnet at du ser henne, med en koselig kommentar om at det er kjekt å se henne i barnehagen, huske at hun fortalte deg at hun skulle besøke farmor i helgen, og følge opp på mandag med å spørre hvordan besøket var – og en dag kommer kanskje gjennombruddet der barnet deler sin hemmelighet med deg, sier Erle S. Sellvåg.

VÅG Å VÆRE EN STØTTE

Erle S. Sellevåg har spesielt to råd hun ønsker å dele: Det første er at du som voksen også må tåle at det kanskje aldri kommer et gjennombrudd. Det andre er at har du først åpnet opp for at barnet skal snakke, må du også ha tid til å lytte.

Ellen og Erle oppfordrer alle til å tørre å gå inn i noe som er vanskelig, enten du er en mamma i gatene, barnehagepersonell eller en lærer.

– Ring til barnevernet. De er ikke bare en meldetjeneste, de kan også veilede deg. Helsesøster kan også gi gode råd. Uansett handler det om at du tar din bekymring på alvor. Du splitter ikke en familie om du leverer en bekymringsmelding. 8 av 10 som får hjelp av barnevernet får tiltak i hjemmet. Målet er i utgangspunktet alltid at familien skal fortsette å eksistere, avslutter Ellen Anker Storset.

Du gikk forbi meg i dag, på vei hjem fra barnehagen. Så du at jeg var redd? Luktet du ikke pappa når vi passerte deg, hans lukt vandrer nemlig med vinden, stram og uhyggelig.

Nei, du gikk forbi.

Vi er hjemme, låser opp døren og går inn.

*Hører du det ikke nabo? Veggene er jo så tynne. Hører du ikke pappa brøle, og at flaske-
ne dirrer som et klokkespill?*

Vi må på butikken. Jeg går bak, pappa litt foran. Han smiler til alle rundt seg, snakker pent til damen bak kassen. Jeg tenker, hvorfor snakker ikke du pent til meg? Skjønner du det ikke, du dame i kassen, ser du ikke mine mørke øyne som roper om hjelp?

Nei, du sier takk for handelen og fortsetter med ditt.

Dag blir til natt. Jeg legger meg selv i dag igjen. Pappa har sovnet, takk og lov for det. Jeg ligger her i sengen, den er kald. Sengetøyet er skittent, men jeg er for liten til å ta ansvar for slikt selv. Jeg vet ikke hva morgendagen bringer, men gleder meg til å komme i barnehagen.

Natt blir til dag. Vi er på vei til barnehagen. Her smiler far igjen, han sier de riktige ting. Du min kjære voksen, som passer på meg i barnehagen. Du vet jeg forstår, jeg kjenner deg jo så godt. Du er glad i meg. Men hvorfor gjør du ikke noe da? Du ser at jeg trenger hjelp. Er du redd for hva du skal gjøre? Alt er bedre enn ingenting.

Men du gjør ingenting.

Han kommer, han går.

Han smiler, han prater.

Han lukter, han slår. Han er stygg med meg, når ingen andre forstår.

Om bare noen hadde sett meg, i skyggen av han. Hvem som helst av dem som vi passerer hver dag. Man kan ikke klandre de som ikke vet, men mange vet nok noe. Om man vet noe kan man gjøre mye for en sårbar liten fireåring.

Enten du er damen bak kassen, naboen i nr 54, forelder i barnehagen eller ansatt i barnehagen, lærer på skolen, treneren på fotballaget, listen kan forsette.

Jeg trenger at du ser det jeg ikke kan vise.

HVA GJØR JEG?

- ◆ Når du får en magefølelse på at et eller annet ikke er som det skal med et barn, ta uroen på alvor. Her er noen punkter som du kan bruke for å konkretiseringen bekymringen din:
 - ◆ Hva er det som gjør at du er bekymret?
 - ◆ Hva har du sett eller hørt?
 - ◆ Hva har vedkommende sagt eller gjort?
 - ◆ Er det noe samspillet mellom barnet og foreldrene som gjør deg bekymret?
 - ◆ Er det noe i samspillet mellom barnet og andre barn som gjør deg bekymret?
 - ◆ Hvordan er barnets evne til å inngå i sosiale relasjoner?
- ◆ Hvordan er barnets fysiske tilstand?
- ◆ Hvordan er barnets selvtillit og oppfatning av egenverd?
- ◆ Hvordan er barnets utvikling i forhold til alder?
- ◆ Hvor lenge har du vært bekymret?
- ◆ Hva har vært gjort med bekymringen til nå?
- ◆ Etter at du har konkretisert bekymringen din, vil neste steg være å dele den med kollegaer/leder, samtale med barnet og samtale med foreldrene.

Kilde: Boken «Vondt i magen»

Vi har snakket med tre voksne kvinner om hvordan de opplevde å bli sett da de var små og strevde i hverdagen.

Læreren så meg

– Jeg var hans yndlingselev – trodde jeg.

Mamma og pappa skulle skilles, og pappa skulle flytte fra oss da sommerferien startet. Frem til da skulle det være hemmelig. Jeg ble dypt fortvilet og redd. Redd for å røpe den store familiehemmeligheten, og redd for framtiden. På skolen ble jeg ukonsentrert, vimsete og aggressiv. Læreren skjønte at noe var galt, tok grep og kalte inn mamma, pappa og meg til en samtale. Han ble innviet i familiehemmeligheten vår, og respekterte mamma og pappas behov for hemmelighold. Men etter det ga han meg usynlig ekstraservice. Usynlig for klassekameratene mine, men veldig tydelig og trygt for meg. Han lot meg være ordensmann så ofte jeg ville, og det ga meg mulighet til å være igjen i klasserommet etter at alle de andre hadde gått hjem. Noen ganger snakket vi, noen ganger hjalp han meg med leksene og noen ganger fikk jeg bare skryt for at jeg var en god ordensmann. Når jeg ikke hadde klart å få ferdig stiler og innleveringer, tok han inn boken min sammen med alle de andres, og jeg fikk den tilbake med en oppmuntring. Aldri kjefte for at stilen ikke var ferdig, eller ikke påbegynt i det hele tatt. Pappa flyttet som planlagt, og jeg husker at det var en lettelse å slippe å holde på hemmeligheten. Men ganske snart utviklet mamma et alkoholproblem. Jeg var dønn lojal mot fasaden vår, så det ikke til noen. Men innerst inne visste jeg at

hvis jeg ville snakke, så ville læreren min lytte. Og hjelpe meg, hvis jeg ba om det.

For noen år siden hadde klassen gjenforening og han ble invitert. Da holdt jeg en tale og takket ham for at han hadde sett meg da jeg var liten og sårbar. Og jeg takket ham for at han tok grep, tenk om han ikke hadde kalt inn til den samtalen den våren jeg ble en annen. Men på festen var det tre til, som også ba om ordet. De hadde også noe å takke ham for. De hadde blitt sett, tatt hensyn til og vist omsorg.

Senere på kvelden fortalte læreren meg hvor bekymret han hadde vært for meg. «Du var bare 11 år og ble voksen den våren», fortalte han. Det så han. Mamma og pappa hadde mer enn nok med sine vanskeligheter, og så det ikke.

Ina 34

Innerst inne visste jeg at hvis jeg ville snakke, så ville læreren min lytte. Og hjelpe meg, hvis jeg ba om det.

Ina 34

Paren i nabohuset så meg

– Pappa har aldri likt meg

Noe av det første jeg husker fra livet, er pappa som forteller andre voksne at han ikke kan være alene hjemme med meg; « For det blir alltid krangel. Sånn har det vært fra hun var to år», sa pappa. Jeg hørte ham ofte gjenta dette. Jeg har gitt meg selv mange forklaringer opp gjennom årene, men hvordan kunne en voksen mann påstå at det ble krangel med en toåring? Forklaringen er like sår som den er enkel. Han likte meg ikke da, og liker meg ikke nå. Mine foreldre bor ikke sammen lenger, han har flyttet til en annen by og inviterer aldri meg på besøk. Min søster derimot, forguder han. Hun har fått et eget rom i det nye huset hans og på den nye hytta, hun blir invitert med på ferier og fikk økonomisk hjelp mens hun studerte. Nå er det greit, for jeg har sluttet å være lei meg.

Men i oppveksten var jeg mye lei meg. Det tror jeg faren i nabohuset så. Han var fotballtrener for både sønnen og datteren i huset, og han lot meg få være med på datterens lag selv om jeg var et år eldre enn de andre jentene. Han jobbet skift og når jeg så bilen hans utenfor huset deres, lot jeg ofte som at jeg hadde glemt nøkkelen. De hadde nøkkelen til vårt hus, og slik at jeg hadde et naturlig ærend hos dem. Han ble alltid glad når han så at det var jeg som ringte på. Ofte spurte han om jeg ville komme inn og spise formiddagsmat med ham « Jeg skulle akkurat til å lage meg en kopp kakao». Så fikk jeg hjemmebakket brød med gulost, et stort krus kakao, og masse selvtillit. Han var så flink til å gi meg den gode følelsen av å

være verd noe. I naboens hus fikk jeg forståelsen av at jeg var en det var hyggelig å være sammen med. Mine synspunkter og meninger var verd å lytte til – det fikk de meg til å føle. Noen ganger spilte vi fotball i hagen, og noen ganger hadde vi triksekonkurranse. Jeg var kompis med både sønnen og datteren hans, og lekte like godt med begge selv om vi ikke var helt like gamle. For meg var det så fint når han var med på leken. Det var aldri min pappa. Da jeg ble eldre og mistet siste buss hjem, ringte jeg dit før jeg ringte hjem for å be om å bli hentet. Kunne han, eller kona hans hente meg, så gjorde de det. Og jeg hørte aldri at de nevnte det for mine foreldre. Det hadde gjort pappa rasende. Da jeg giftet meg hadde jeg lyst til å bli ført til alters av den snille pappaen i nabohuset. Jeg fortalte ham det, men vi var jo begge enige om at det hadde blitt et voldsomt rabalder.

–Vit at jeg følger deg opp kirkegulvet i tankene, sa han. For jeg valgte å gå opp alene. Det ble en symbolsk handling for meg. Da ble det veldig synlig det alle i stillhet visste: At jeg har en pappa som aldri så meg.

Birgitte 38

**Han var så flink
til å gi meg den gode
følelsen av å være
verd noe.**

SIGNALER DU KAN SE ETTER:

Barn vil vise ulike tegn og signaler på at det strever. Disse tegnene og signalene vil kunne ha ulike årsaker, og må også forstås og ses i sammenheng med barnets alder og utviklingsnivå. Under ser du ulike tegn som kan være uttrykk på at barnet ikke har det bra:

- ◆ Magesmerter
- ◆ Anspenhet i muskler
- ◆ Hodepine
- ◆ Tristhet
- ◆ Enuresis og ensporede (ufrivillig vannlating og avgang av avføring etter den alder da barnet normalt er renslig)
- ◆ Konsentrasjonsproblemer

- ◆ Motorisk uro
- ◆ Tretthet
- ◆ Vansker med venner og sosial tilhørighet
- ◆ Følelsesmessig skiftende
- ◆ Karakterer og innsats på skolen varierer
- ◆ Overvære/ overdrevet tilpasning/ overdrevet ansvarlig

VITE MER?
Gå inn på jegser.no,
send e-post til
jegser@blakors.no
eller ring:
900 75 732

Kilde: Frid Hansen /
Boken «Vondt i magen»